

ADHD och risker i trafiken

Tylösandsseminariet 2024-12-12

Anna-Lena Andersson, Med.dr
True Blue Life AB
sunningen1@icloud.com
Mobil 070-50 63 22

ADHD

- Pojkar/män 10 -17 år \approx 10%
- Flickor/kvinnor 10 -17 år \approx 6%
- Vuxna 2,5 - 5,4%, könsskillnader mindre

Förskrivna läkemedel

- Läkemedel kan lindra symptom som koncentrationssvårigheter, impulsivitet och överaktivitet
- Ökad psykosocial funktionsnivå och livskvalitet
- Gotland mest - Region Västerbotten, hälften (LT 2023)

Vad är ADHD? Attention Deficit Hyperactivity Disorder

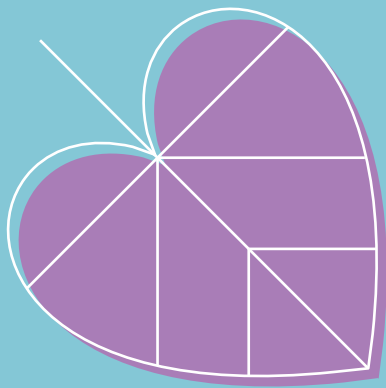

Fördelar

- Kreativa och tänker utanför boxen
- Initiativrika
- Energiska – nästan oändlig energi
- Orädda och vågar satsa på nya idéer
- Nyfikna
- Kan ha hyperfokus
- Kan vara bra på att skaka av sig motgångar – ältar inte misstag

ADHD

Attention Deficit Hyperactivity Disorder

Svårigheter med

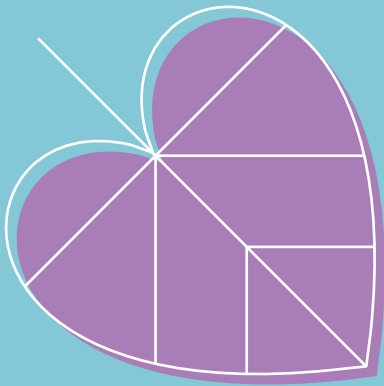
- Överaktivitet
- Uppmärksamhet
- Impulsivitet
- Koncentration
- Slutföra arbetsuppgifter
- Konsekvenstänk
- Dyslexi 10 - 40%

ADHD och särskilt stöd i skolan

Skollagen 3 kap, 7§

- Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

En klinisk diagnos krävs oftast för stöd och resurser!

ADHD

- Ökat behov av snabba dopamin-belöningar
- “Mental kortsynthet” - vill ha kickar omedelbart!
- Alkohol och droger
- Mat
- Intensiva händelser
- Sensationssökande beteende
- Internet och mobil

Vid ansökan om körkortstillstånd skall en hälsodeklaration fyllas i av sökanden

TRANSPORT STYRELSEN

Hälsodeklaration

Vänligen skriv tydligt - vi använder maskinell avläsning!

Namn- och adressfält:

Sökandens personnummer

Hälsodeklarationen ska vara utfärdad tidigast två månader före att ansökan om körkortstillstånd eller förlängning av högre behörighet kom in till Transportstyrelsen.

Hälsodeklaration (frågor som besvaras av den sökande). Se bifogad information.

	Ja	Nej
1. Har du någon synrubning	☐	☐
a) ofrivilliga ögonrörelser (nystagmus)	☐	☐
b) synfeltsdefekter (till exempel begränsat vidvinkelseende)	☐	☐
c) dubbelseende (diplopi)	☐	☐
d) nattblindhet (påtagligt sämre syn i mörker)	☐	☐
e) annan ögonsjukdom?	☐	☐
2. Har du eller har du haft överraskande anfall av balansrubning eller yrse ?	☐	☐
3. Har du någon sjukdom eller funktionsnedsättning som påverkar din rörlighet ?	☐	☐
Om frågan besvaras med ja, ange vilken typ av nedsättning eller sjukdom:		
4. Har du eller har du haft någon hjärt- och/eller kärlsjukdom , till exempel stroke (hjärnblödning, blodpropp i hjärnan), kärlkramp, hjärtinfarkt, rubbningar av hjärtats rytm, nedsatt klafffunktion, annan hjärt- eller kärlsjukdom?	☐	☐
Om frågan besvaras med ja, vilken och när?		
5. Har du diabetes ?	☐	☐
Om frågan besvaras med ja, vilken behandling har du?		
Kost ☐ Tabletter ☐ Insulin ☐		
Har du tablett- eller insulinbehandlad diabetes krävs att du lämnar ett läkarintyg gällande sjukdomen.		
6. Har du eller har du haft någon neurologisk sjukdom ?	☐	☐
7. a) Har du eller har du haft epilepsi eller epileptiskt anfall ?	☐	☐
b) Har du eller har du haft kramp , svimningar eller någon annan medvetandestörning ?	☐	☐

Sid 1 av 2
Fortsätt på nästa sida

Sökandens personnummer (ååååmmddnnnn)

	Ja	Nej
8. Har du eller har du haft allvarligt nedsatt njurfunktion ?	☐	☐
9. Har du demens eller någon kognitiv störning , till exempel störning i uppmärksamhet, omdöme eller minne?	☐	☐
10. Har du eller har du haft någon sjukdom med sömn- eller vakenhetsstörning , till exempel sömnapné, snarksjukdom eller narkolepsi?	☐	☐
11. Har du eller har du haft beroende eller missbruk av alkohol , droger eller läkemedel ?	☐	☐
Om frågan besvaras med ja, hur länge sedan var det?		
12. Har du eller har du haft någon psykisk sjukdom eller störning , till exempel schizofreni, annan psykos eller bipolar (manodepressiv) sjukdom?	☐	☐
13. Har du ADHD, ADD, DAMP, autismspektrumtillstånd (till exempel Aspergers syndrom), Tourettes syndrom eller psykisk utvecklingsstörning ?	☒	☐
14. Har du vårdats på sjukhus eller haft kontakt med läkare med anledning av ovanstående (punkterna 1-13)?	☐	☐
Om frågan besvaras med ja, när?		
Vårdinrättningens namn och klinik/-er:		
För vad?		
15. Använder du regelbundet medicin?	☐	☐
Om frågan besvaras med ja, ange vilken/vilka?		
Du behöver inte ange p-piller, vitamintillskott, receptfria allergimediciner och behandling mot hudsjukdomar. Observera att medicinens bipacksedel innehåller viktig information om din medicin ur trafiksäkerhetssynpunkt.		
16. Har du övriga upplysningar som du vill meddela Transportstyrelsen?	☐	☐
Om frågan besvaras med ja, vad?		

Den som uppsåtligt eller av oaksamhet lämnar oriktiga uppgifter kan dömas till penningböter.

Jag intygar härmed att uppgifterna är korrekta och aktuella.

Sökandens underskrift

Telefonnummer, dagtid

Hälsodeklarationen ska skickas till Transportstyrelsen, 701 97 Örebro.

Sid 2 av 2

Om ja på fråga 13, krävs läkarintyg

Ökad risk för

- Trafikolyckor och olyckor
- Substansbrukssyndrom – beroende och farligt bruk av alkohol och droger
- Kriminalitet
- Suicid

Läkemedel och fysisk aktivitet

- Förbättrad psykosocial funktionsnivå och livskvalitet
- Brottlighet minskade 30-32% under medicinering (Registerstudie Karolinska Institutet)
- Kan minska symptom som ouppmärksamhet, hyperaktivitet och impulsivitet

Sammanfattning: ADHD och risker i trafiken

- Upp till 45% ökad risk för att bli inblandade i allvarliga trafikolyckor
- Bristande uppmärksamhet och impulsivitet
- Vid ansökan om körkortstillstånd ger diagnos ADHD i hälsodeklaration krav på läkarintyg
- Diagnos ökar möjligheten för särskilt stöd i skolan
- Ökad fysisk aktivitet minskar symptom
- Medicinering med centralstimulerande läkemedel har visat sig minska risken för olyckor, särskilt hos män

Tydliga och genomtänkta krav för körkort skyddar alla i trafiken!